

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum sit subiectus sibiipsi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

nem huius articuli , propter Arrij.errorem motus vñ. Et cū quāta cautela loquēdum est, & si sermōni cautela deest, non desit intellectui sanus sensus.

¶ Tertio, De ipsius sacerdotio. ¶ Quarto, De adoptione, an ei conueniat.

¶ Quinto, De eius prædestinatione.

CIRCA primum quærentur duo.

¶ Primo, Vtrum Christus sit subiectus Patri.

¶ Secundo, Vtrum sit subiectus sibi ipsi.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum dicendum sit Christum subiectum Patri.

3. p. q. 42. ar. 4. ad 1. & q. 43. ar. 7. ad 1. & 3. dist. 14. art. 1. ad 2. & dist. 17. ar. 3. q. 2. co. & 1. co. 15. lec. 1. fin. ca. 4. habetur hic lib. inter opera Aug. rom. 3. q. 16. art. 8. li. 3. orth. fi. c. 21. par. 2. an remed.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, qd non sit dicendum, Christū esse subiectum Patri. Omne enim quod subijcitur Deo Patri, est creatura, quia vt dicitur in lib. * de Ecclesia dogmatibus, in Trinitate nihil est seruiens neque subiectum: sed non est simpliciter dicendum, qd Christus sit creatura, vt supra dictum est: ¶ ergo etiam non est simpliciter dicendum, quod Christus sit Deo Patri subiectus.

¶ 2. Præ. Ex hoc dicitur aliquid Deo subiectum, quod est eius dominio seruiens: sed humana natura in Christo non potest attribui seruitus: dicit enim Damasc. * in 3. lib. Sciendum est, quod neq; seruam ipsam, scilicet humanam naturam Christi dicere possumus: seruitutis enim, & denominationis nomina, nō naturæ sunt nomina cognitionisq; signa, sed eorum, quæ ad aliquid, quemadmodum paternitatis, & filiationis nomina: ergo Christus secundum humanam naturam non est subiectus Deo patri.

¶ 3. Præ. Prioris ad Corinth. 15. dicitur, Cum autem subiecta illi fuerint omnia, tunc ipse filius suus. ¶ Et dicitur in 2. cor. 2. Nunc, necdum videmus omnia subiecta ei: ergo nondum ipse est subiectus Patri, quæ ei subiecti omnia.

SED CONTRA est, qd Dominus dicit Io. 14. Pater maior me est. Et Aug. dicit in 1. de * Trin. Non immerito Scriptura vtrumq; dicit, æqualem Patri filium, & Patrem filio maiorem: illud enim propter formam Dei, hoc autem propter formam serui sine vlla confusione intelligitur, sed minor est subiectus maiori: ergo Christus secundum formam serui est Patri subiectus.

RESPON. Dicendum, qd cuilibet habenti aliquam naturam, conueniunt ea, quæ sunt propria illi naturæ. Natura autem humana ex sui conditione habet triplicem subiectionem ad Deum. Vnam quidem secundum gradum bonitatis prout. s. diuina natura est ipsa essentia bonitatis, vt patet per Dion. * 1. ca. de diu. no. natura autem creata habet quandam participationem diuinæ bonitatis, quasi radijs illius bonitatis subiecta. Secundum, humana natura subijcitur Deo, quantum ad Dei potestatem prout. s. natura humana; sicut & quælibet creatura subiacet operationi diuinæ dispositionis. Tertio modo, specialiter humana natura Deo subijcitur, quantum ad proprium suum actum, in quantum. s. propria voluntate obedit mandatis eius. Et hanc triplicem subiectionem ad Patrem Christus de seipso confitetur. Primam quidem Matth. 19. Quid me interrogas de bono? vnus est bonus Deus. Vbi * Hieron. dicit, qd quia cum magistrum vocauerat bonum, & non Deum, vel Dei filium confessus erat, dixit,

Ca. 1. a med. illius.

Super illud, Quid me interrogas de bono to. 9.

hominem, quamuis sanctum, in cōparatione Dei non esse bonum. Per quod dedit intelligere, quod ipse secundum humanam naturam non pertingebat ad ad gradum bonitatis diuinæ, & quia in his, quæ non mole magna sunt, idem est esse maius, quod melius, vt Aug. dicit in 6. de Trin. * ex hac ratione Pater dicitur maior Christo s̄m humanam naturam. Secunda etiā subiectione Christo attribuitur, in quantum omnia, quæ circa humanitatem Christi acta sunt, diuina dispositione gesta creduntur: vnde Diony. ¶ dicit 4. ca. Cæl. Hierar. qd Christus subijcitur Deo patris ordinationibus. Et hæc est subiectione seruitutis, s̄m quod omnis creatura Deo seruit, eius ordinationi subiecta, secundum illud Sap. 16. Creatura tibi factori deseruiens. Et s̄m hoc, etiam filius Dei Philip. 2. dicitur, formam seruicij accepisse. Tertiam etiam subiectionem attribuit sibi ipsi Ioan. 8. dicens, Quæ placita sunt ei, facio s̄m per. Et hæc est subiectione obedientiæ. Vnde dicitur Philip. 2. quod factus est obediens Patri usque ad mortem.

AD PRIMVM ergo dicendum, qd sicut non est simpliciter intelligendum, quod Christus sit creatura: sed solum secundum humanam naturam, siue apponatur ei determinatio, siue non (vt supra dictum est *) ita etiam non est simpliciter intelligendum, quod Christus sit subiectus Patri: sed solum secundum humanam naturam, etiā si hæc determinatio non apponatur, quam tamen conuenientius est apponere, ad euitandum errorem Arrij, qui posuit filium minorem Patre.

AD SECVDVM dicendum, qd relatio seruitutis, & dominij fundatur super actione, & passione, in quantum. s. serui est moueri a domino s̄m imperium. Agere autem non attribuitur naturæ sicut agenti, sed personæ: actus enim suppositorum sunt & singularium, s̄m Phil. * attribuitur tamen actio naturæ, sicut ei secundum quam persona, vel hypostasialis agit, & ideo quamuis non proprie dicatur quod natura sit domina, vel serua, potest tamen proprie dici, quod quælibet hypostasis, vel persona sit domina, vel serua secundum hanc, vel illam naturam. Et secundum hoc nihil prohibet, Christum dicere Patri subiectum, vel seruum secundum humanam naturam.

AD TERTIVM dicendum, qd sicut Aug. * dicit in 1. de Trinit. tunc Christus tradet regnum Deo, & Patri, qm̄ iustos, in quibus nunc regnat per fidem, perducturus est ad speciem, vt. s. videant ipsam essentiam eōem Patri, & filio. Et tunc totaliter erit Patri subiectus non solum in se, sed etiam in membris suis, per plenam participationem diuinæ bonitatis. Tunc et omnia erunt plene ei subiecta per finalem impletionem suæ voluntatis de eis, licet et modo sint omnia ei subiecta, quantum ad potestatem, secundum illud Matth. vlt. Data est mihi omnis potestas in caelo, & in terra.

ARTICVLVS II.

Vtrum Christus sit subiectus sibi ipsi.

AD SECVDVM sic proceditur. Vñ, qd Christus non sit subiectus sibi ipsi. Dicit enim Cyrillus in epist. synodica, * quā. s. synodus Ephesina recepit: Neq; ipse Christus sibi seruus est, neque dñs, fatuum enim est, magis

¶ Super Questio 20. Articulum 2.

Tullus clarus est i se. sed sua causa ex artic. colligitur, qd est diuersus loquendi modus Græcorū, & Latinorū. Cyrillus enim & Dama. cū Ephesina synodo negant Christū subiectū sibi, August. vero Christum

Lib. 1. h. arch. ca. 1. par. 1. m. medio.

Lib. 1. c. 1. d. 1. m. medio.

ca. 1. d. 1. m. medio.

Lib. 1. h. arch. ca. 1. par. 1. m. medio.

Lib. 1. h. arch. ca. 1. par. 1. m. medio.

q. 16. an.

D. 1. 1. 1.

Lib. 1. h. arch. ca. 1. par. 1. m. medio.

Lib. 1. h. arch. ca. 1. par. 1. m. medio.

Lib. 1. h. arch. ca. 1. par. 1. m. medio.

Art. 1. 1. 1.

Infra. Epistol. de Nest. m. medio.

